

הקדמה

עשרת המאמרים, שקובצו יחד בספר זה, הם הרצאות על בעיות חינוך והוראה שהשמעתי בהודמנויות שונות בתקופת השנים תשי"ג—תשכ"ה. מאמרים אלה (להוציא אחד) אף פורסמו קודם-לכן בכתבי-עת ובמאספים שונים, אולם לא הרי מאמרים בודדים, המפוזרים על-פני אכסניות רבות, כהרי אותם מאמרים בשעה שהם דרים בכפיפה אחת. שכן בהיותם מכונסים יחד, תחת קורת-נג אחת, הם גם ניונים זה מזה ומשלימים זה את זה, ותודות לכך קל לו יותר לקורא לעמוד על הרעיונות העיקריים ולראות את התמונה בכללותה.

הקובץ עוסק בשלוש סוגיות:

- (א) יסודות החינוך הדתי ומגמת בית-הספר התיכון הדתי;
- (ב) בעיות החינוך היהודי ומקומם של לימודי-היהדות בתכנית-הלימודים של מוסדות-החינוך הכלליים;
- (ג) הויקה בין שאלות ההווה במציאות ובספרות החדשה ובין מקורות ספרותנו המסורתית.

אף-על-פי שלא מעט מהנאמר באותם מאמרים הוא בחינת דברים אשר הזמן והמקום גרמום, לא גרעתי מהם ולא הוספתי עליהם אלא מעט מזער, למרות הפיתוי לצרף חיזוק ורציה ולהדגים דברים שנאמרו לפני שנים במעשים שהתרחשו מאז. גם תכלית המאמרים נשארה בעינה, והיא: להשפיע על החינוך הדתי בכיוון של יתר פתיחות ופחות הסתגרות ועל החינוך הכללי בכיוון של יתר זיקה ליהדות, למען צמצום הפרוד ולמען קירוב הלבבות.

תודתי אמורה בזה לפרופ' צבי אדר, שעודדני ושורזני לסדר קובץ זה, ולמר ברוך שראל, שטרח רבות בעריכתו ובהתקנתו לדפוס.

אפרים א' אורבך

ירושלים, קיץ תשכ"ו